

NOTA DE PREMSA

Conclusions dels resultats de l'enquesta de clima empresarial del segon semestre del 2020 (48a edició)

Persisteix el pessimisme de les empreses sobre la marxa dels negocis: 6 de cada 10 empreses afirmen que trigaran més d'un any a recuperar el volum d'ingressos d'abans de la covid-19

La construcció destaca en positiu i es manté com la branca d'activitat més activa

Els comerciants descarten una millora de la situació a curt termini i els empresaris hotelers mostren les expectatives més negatives dels últims dotze anys

La recuperació econòmica andorrana està a l'expectativa dels avenços en la vacunació als països veïns

Andorra la Vella, 20 de maig de 2021. La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) fa públiques avui les conclusions dels resultats de l'enquesta de conjuntura corresponent al segon semestre de 2020, en la 48a edició. Aquest informe inclou també una anàlisi dels resultats anuals de l'exercici 2020 i les expectatives dels empresaris de cara al primer semestre de l'any 2021.

En les enquestes de clima empresarial hi han participat 380 empreses dels sectors de la indústria, la construcció, el comerç al detall i l'hoteleria. L'anàlisi dels resultats permet fer un seguiment de l'evolució de l'activitat empresarial andorrana i de la tendència dels negocis de les empreses.

Aquesta edició de l'enquesta inclou un monogràfic sobre **la situació econòmica de les empreses davant la crisi de la covid-19**, que s'ha elaborat amb l'objectiu de conèixer la rellevància de les empreses que es troben en una situació de dificultat econòmica i financera.

La crisi sanitària ha marcat l'evolució de l'economia en el conjunt del 2020. Un cop superada la primera onada del virus, es va produir un repunt temporal de l'activitat a partir dels mesos d'estiu. No obstant això, aquesta millora ha estat parcial i desigual per sectors.

Mentre que la construcció, gran part de la indústria i alguns serveis més orientats a la demanda domèstica estan recuperant el pols de manera relativament ràpida, les activitats vinculades més directament al turisme s'han vist especialment afectades pels nous rebrotos del virus, amb una represa de l'activitat que està sent molt més lenta del que s'havia previst.

NOTA DE PREMSA

De cara a la primera meitat de l'any 2021, les perspectives de les empreses sobre la marxa dels negocis són encara molt pessimistes, particularment als sectors de l'hoteleria i el comerç, els quals encara descarten una millora de la situació a curt termini. A la indústria, el clima pessimista és més contingut, en línia amb uns nivells d'activitat, però que es mantindran encara modestos; i només la construcció apunta cap a una evolució positiva de l'activitat, impulsada per la bona dinàmica del sector residencial.

Resultats semestrals: Evolució de l'activitat durant el segon semestre de l'any 2020. Anàlisi per sectors

INDÚSTRIA. En el segon semestre del 2020, la indústria ha registrat una millora gradual de l'activitat. Així i tot, el sector segueix amb un nivell de producció inferior al de 2019.

Les opinions empresarials reflecteixen encara un clima pessimista: 4 de cada 10 empreses industrials han qualificat de dolenta la marxa dels negocis (això suposa una lleu millora, ja que en el primer semestre de 2020 eren 6 de cada 10).

Igualment, des del juliol de 2020, les empreses andorranes també han augmentat progressivament el ritme exportador. Així, el segon semestre de 2020 les vendes totals de béns a l'exterior han augmentat el 18,5% –excloent-ne el capítol d'objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat per l'increment inusual que ha experimentat el mes de setembre.

CONSTRUCCIÓ. El sector de la construcció ha destacat en positiu i s'ha mantingut com la branca d'activitat més activa, amb un ritme d'activitat superior al del conjunt de l'economia.

Gairebé la meitat de les empreses constructores (el 47% del total) han qualificat de bona la marxa dels negocis i només un 18% l'han valorat en termes negatius.

L'evolució de l'obra executada confirma que la recuperació en la construcció està sent notable, gràcies a la continuïtat de gran part de les construccions que estaven en curs. A més, el volum d'obra contractada també presenta una millora significativa, impulsada pel comportament més dinàmic del segment de l'edificació d'habitatges.

COMERÇ MINORISTA. Abans de la crisi de la covid-19, el comerç al detall ja tenia dificultats per fer front a la manca de dinamisme del consum i acusava problemes estructurals i de competitivitat que en limitaven la capacitat de reactivació. Amb l'arribada de la pandèmia s'ha fet encara més evident la necessitat d'accelerar el procés de transformació del model de negoci del comerç tradicional per adaptar-se als canvis en les pautes de la demanda i als nous hàbits dels consumidors (creixement intens del comerç electrònic, adaptació progressiva a la digitalització, cerca de la millora de l'experiència de compra...).

NOTA DE PREMSA

D'acord amb els resultats de l'enquesta, la majoria d'empreses consultades (el 53% del total) han estat pessimistes a l'hora de valorar la situació dels negocis i només el 13% dels comerços han qualificat de bona l'evolució de la seva activitat al llarg del segon semestre de 2020.

De la mateixa manera, els comerciants han indicat que, tot i el repunt de l'activitat a partir de l'estiu, el volum de vendes global ha estat molt baix, amb unes xifres molt allunyades de les que serien habituals en un any corrent.

Per subsectors, destaca la caiguda significativa de les vendes de productes d'ús personal –com ara roba i calçat, perfumeria, cosmètica i higiene–, afectades per la disminució de la demanda externa i per un consum més mesurat i contingut d'aquests productes. Per contra, el descens ha estat més moderat en les branques d'equipament de la llar, d'electrònica i d'articles de farmàcia.

En concret, és rellevant el comportament menys negatiu del ram d'equipament de la llar, afavorida pel dinamisme del sector de la construcció i en bona mesura també per l'ús més intensiu d'aquests productes a causa dels confinaments i de la disminució de la mobilitat.

SECTOR HOTELER. Els empresaris hotelers mostren una gran preocupació per la durada i la intensitat dels efectes econòmics de la crisi en els seus negocis, que està afeyblint la seva situació econòmica i financera i afectant-ne la viabilitat futura.

Així, les opinions dels empresaris sobre la marxa dels negocis han estat les més negatives de tota la sèrie de resultats de l'enquesta (disponible des de l'any 1997): la pràctica totalitat dels hotels, el 95% del total, han qualificat de dolenta la situació dels negocis –un percentatge que suposa un rècord històric absolut.

Igualment, el grau mitjà d'ocupació s'ha situat en mínims històrics i destaca que l'elevada inactivitat de l'oferta hotelera s'ha traduït en una caiguda interanual mitjana de la xifra de vendes de prop del 70% el quart trimestre de 2020.

Resultats anuals: Evolució de l'activitat econòmica de l'any 2020

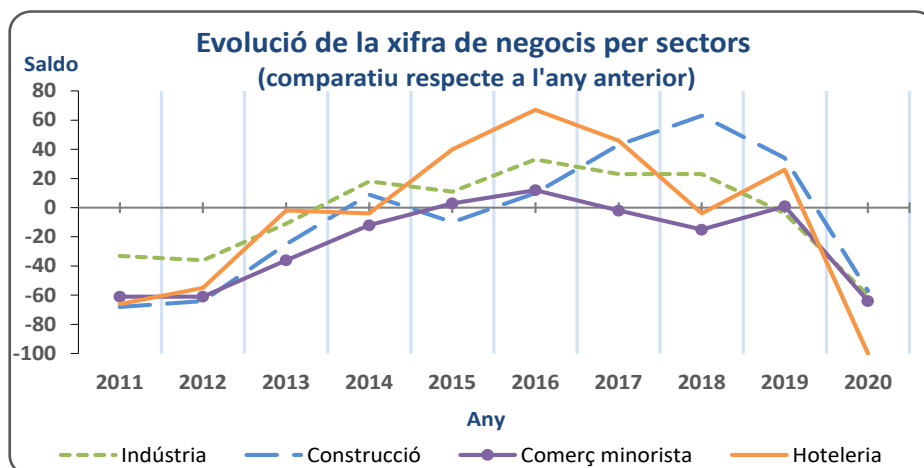
La crisi sanitària de la covid-19 ha posat fi a un cicle de sis anys de creixement ininterromput de l'economia andorrana.

El xoc econòmic de la pandèmia ha estat global, però des d'una perspectiva sectorial ha estat força desigual.

La construcció ha estat la branca d'activitat que ha resistit millor davant la pandèmia, amb un repunt de l'activitat superior al d'altres sectors, si bé no suficient per recuperar

NOTA DE PREMSA

els nivells previs a la crisi. **Les empreses constructores han assenyalat una disminució mitjana de la xifra de negocis del 17,3% en relació amb l'any 2019.**

Saldo: Diferència de respostes extremes (empreses que indiquen que “ha augmentat” i empreses que indiquen que “ha disminuït”), en percentatge.

La indústria ha mostrat una recuperació progressiva al llarg de l'any, però encara s'ha mantingut dins uns registres bastant baixos. **Les empreses industrials han indicat una caiguda interanual mitjana de la xifra de negocis del 21% durant el 2020.**

El sector hoteler ha estat el més durament castigat pels efectes de la forta davallada de la demanda turística, amb el tancament de gran part de l'oferta hotelera i l'enfonsament de l'activitat fins a nivells mínims històrics. En aquest context, **els hotelers han assenyalat que la facturació s'ha reduït de mitjana a més de la meitat (el 51% menys)** en relació amb l'any 2019.

El comerç minorista, molt afectat per la feblesa del consum i la forta caiguda de la demanda externa, ha patit també un fort impacte econòmic. En concret, **els comerciants han indicat una disminució interanual mitjana de la facturació per establiment del 25%.**

La conjuntura de crisi actual, amb una reducció notable dels ingressos i un elevat grau d'incertesa, ha frenat els plans d'inversió de les empreses. Aquest refredament dels ànims d'inversió ha estat molt notable en l'hoteleria, on les empreses han indicat una reducció mitjana dels volums d'inversió del 32% respecte a l'any 2019, i també ha estat apreciable en el comerç detallista, amb una caiguda interanual del 9,8%. Pel que fa a la indústria i a la construcció, el retrocés del ritme inversor ha estat més moderat, del -0,9% i del -3,1%, respectivament.

NOTA DE PREMSA

Perspectives per al 2021

Les perspectives sectorials per al **primer semestre** de 2021 són les següents:

- **INDÚSTRIA:** Les empreses industrials preveuen que la marxa dels negocis seguirà una tendència estable i no millorarà de manera significativa durant els propers sis mesos. L'indicador de clima industrial també suggereix que la recuperació del sector serà molt progressiva i lenta. En concret, el valor d'aquest índex es manté en cotes baixes i, a més, empitjora 7 dècimes respecte al semestre anterior, fins a arribar als -23,0 punts, el registre més negatiu des de l'any 2013.
- **CONSTRUCCIÓ:** Les perspectives empresarials indiquen que es mantindrà una evolució favorable de la construcció. Així, l'obra executada mantindrà una evolució estable, gràcies als treballs derivats dels volums d'obra projectada i iniciada en exercicis anteriors. Quant a l'obra contractada, però, els empresaris assenyalen que el clima d'incertesa sobre les perspectives econòmiques i laborals futures pot fer que es produeixi un alentiment en l'inici de nous projectes de construcció i que algunes decisions d'inversió per part de les empreses s'ajornin en el context actual de crisi. Per tipus d'obra, l'edificació d'habitatges es mantindrà com el principal motor de l'activitat, mentre que les empreses es mostren pessimistes en relació amb l'evolució de les contractacions d'obra civil, en què el ritme de caiguda es preveu elevat, a causa de la reducció de la licitació d'obra pública per part de l'Administració.
- **COMERÇ MINORISTA:** Els comerciants es mostren molt pessimistes sobre l'evolució futura dels seus negocis. La majoria de comerços assenyalen que la xifra de vendes seguirà disminuint, a causa del to decaïgut dels ànims de compra dels consumidors, que es mantindran molt baixos per la reducció de les rendes del treball i per la incertesa associada a la crisi.
- **SECTOR HOTELER:** Les expectatives reflecteixen un grau de desànim molt elevat, fins al punt que són les més negatives dels últims dotze anys. Els hotelers mostren una clara preocupació per l'agreujament de la situació dels negocis, per les anul·lacions i/o el volum baix de reserves i per l'evolució negativa del grau mitjà d'ocupació, que es mantindrà en uns nivells molt per sota dels normals. No obstant això, confien que la campanya d'estiu suposi un punt d'inflexió i marqui l'inici d'una reactivació del sector.

Els principals indicadors quantitatius disponibles de l'any 2021 confirmen que l'impacte econòmic del coronavirus sobre l'activitat encara està sent d'una magnitud excepcional. Així, el nombre de visitants al nostre país ha registrat un fort descens del 67,1% interanual els primers tres mesos de l'any 2021, una caiguda que en el cas dels turistes

NOTA DE PREMSA

ha arribat a ser del 81,5%. La disminució de les importacions del 14,6% en el mateix període és un altre signe clar del fort impacte que encara té la pandèmia a l'economia andorrana, i que es manifesta també en el mercat laboral amb un descens del nombre d'assalariats del 12,6% interanual al gener, que es concentra en bona mesura en els sectors de l'hoteleria i el comerç.

Avui dia, la principal política econòmica és la vacunació i la prioritat és tenir el màxim percentatge de població immunitzada per poder obrir de nou l'economia i permetre la mobilitat entre països. L'esperada acceleració de la vacunació de la població als països veïns hauria de permetre una progressiva relaxació de les restriccions de mobilitat que, juntament amb l'arribada del bon temps, donarà impuls als fluxos turístics de proximitat durant la segona part de l'any, fet que s'hauria de reflectir en una millora dels indicadors d'activitat econòmica andorrana, sobretot al sector turístic, tot i que el retorn a una situació de plena "normalitat" haurà d'esperar fins almenys l'any 2022.

Monogràfic: Situació econòmica de les empreses davant la crisi de la covid-19.

La pèrdua de volum de negoci unida a la pressió elevada dels costos fixos de les empreses s'ha traduït en un clar deteriorament de la situació econòmica de moltes empreses i de la seva posició financera.

Aquest empitjorament de la situació econòmica i financera ha tingut una incidència més acusada en el segment de les petites i mitjanes empreses, i sobretot, en les que desenvolupen l'activitat en els sectors més afectats per la crisi i amb més dificultats per reprendre l'activitat, com és el cas de l'hoteleria i del comerç minorista.

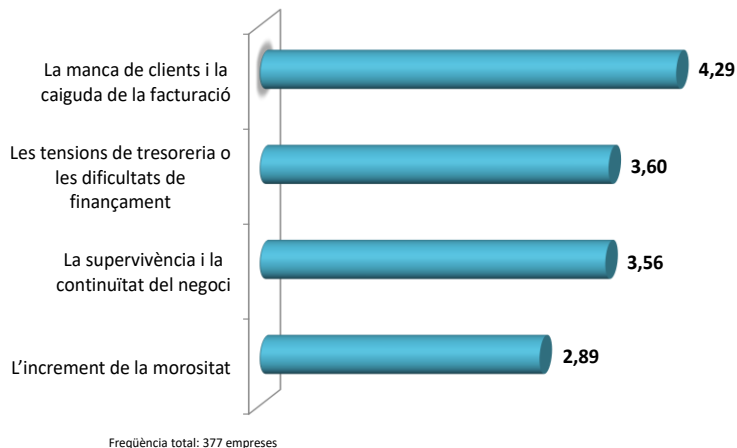
A continuació es presenten els resultats de l'enquesta que ha elaborat la Cambra amb l'objectiu de quantificar el pes i la rellevància de les empreses que es troben en una situació de dificultat econòmica i financera, i també per conèixer els problemes de liquiditat o de solvència i el grau de preocupació que els genera aquesta qüestió.

1. Principal preocupació de les empreses en relació amb la situació del negoci:

- En l'actualitat, les empreses consideren la caiguda de les vendes com el principal problema del seu negoci (valoració de 4,29 sobre un màxim de 5) i també mostren una gran preocupació per les tensions de tresoreria (3,60) i la supervivència de l'empresa (3,56). L'increment de la morositat (2,89) els preocupa comparativament menys que la resta de circumstàncies.

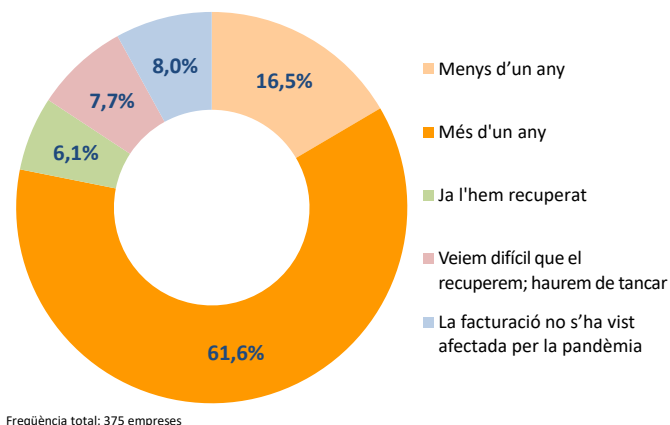
NOTA DE PREMSA

Valoració del nivell de preocupació - resultats globals (1: poca preocupació; 5: molta preocupació)

- Les empreses dels sectors més colpejats per la crisi, com ara el comerç minorista i, de manera molt especial, l'hoteleria, són les que acusen més la caiguda de la demanda, les que pateixen més problemes de liquiditat i les que demostren una preocupació més gran per la viabilitat futura del negoci.
- Per dimensió de l'empresa, la preocupació per les tensions de tresoreria i la supervivència del negoci, és més elevada en les empreses de dimensió més petita (de menys de 25 treballadors). Aquest fet es pot explicar perquè són més vulnerables davant escenaris adversos com el derivat de la covid-19, ja que tenen menys possibilitat de diversificar productes i serveis, i disposen de menys recursos d'accés al finançament.

2. Expectatives sobre el termini necessari per recuperar el nivell de facturació d'abans de la pandèmia:

NOTA DE PREMSA

- 6 de cada 10 empreses afirmen que trigaran més d'un any a recuperar els volums d'ingressos d'abans de la covid-19, mentre que només el 16,5% del total d'empreses confia a assolir uns ingressos similars als de 2019 en menys d'un any, i un reduït 6,1% de les empreses enquestades afirmen que ja han retornat als nivells de facturació previs a la pandèmia. D'altra banda, el 7,7% del total d'empreses sostenen que veuen difícil que el puguin recuperar i que hauran de tancar el negoci.
- Les empreses de l'hoteleria són les que manifesten unes expectatives més pessimistes: el 65,7% dels establiments indiquen que no recuperaran un volum de facturació semblant al d'abans de la pandèmia fins, com a mínim, passat un any, i a més, el 14,3% del total, sostenen que veuen complicat recuperar-se i que segurament es veuran forçades a tancar l'activitat.
- En canvi, en el vessant més positiu, destaquen les expectatives de la construcció, que concentra el percentatge més elevat d'empreses que o bé no han vist afectada la facturació o bé ja han aconseguit recuperar els nivells de facturació prepandèmia.

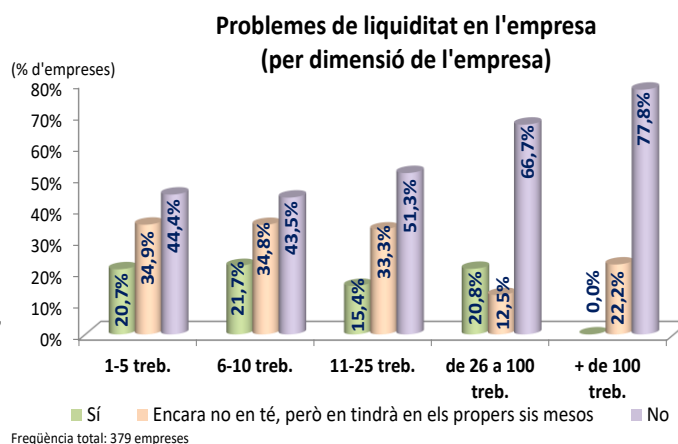
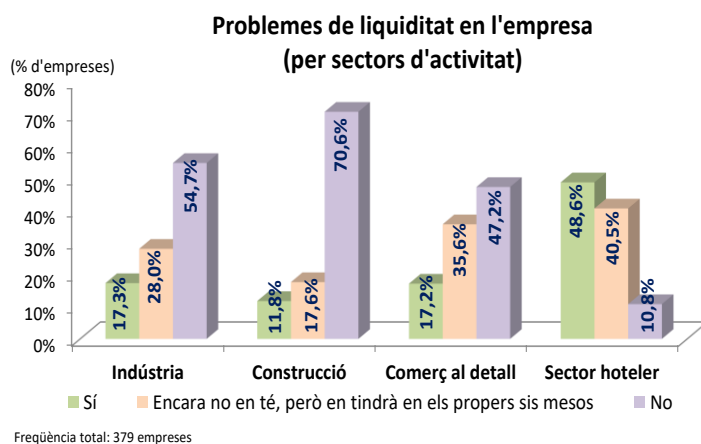
3. Capacitat econòmica de les empreses de suportar noves restriccions en cas que hi hagi més rebrots de la pandèmia:

- 8 de cada 10 empreses afirmen que, econòmicament, podran suportar noves mesures restrictives que afectin el desenvolupament de la seva activitat (si bé la majoria 7 de cada 10 ho faria amb dificultats); mentre que un 20,4% d'empreses considera que no podrien resistir-ho i que haurien de tancar definitivament.
- Per sectors, el comerç minorista i sobretot l'hoteleria són els que tindrien més problemes per mantenir la viabilitat econòmica dels negocis; un 23% i un 31% d'empreses, respectivament, sostenen que en cas de noves restriccions no podrien resistir i haurien de tancar. En el cas de la indústria i la construcció la incidència negativa de possibles noves onades de la pandèmia és comparativament menor. Gairebé la totalitat de les empreses, 9 de cada 10, sostenen que podran aguantar noves restriccions, si bé en la majoria de casos amb alguna dificultat, i només un reduït 12% d'empreses preveuen que no podran resistir-ho i que haurien de tancar el negoci.
- L'anàlisi detallada per dimensió de l'empresa mostra que les empreses més petites són les que tindrien més dificultats per superar noves restriccions associades a més rebrots del virus: el 23% de les empreses que ocupen entre 1 i 5 treballadors no podrien resistir des d'un punt de vista econòmic i haurien de tancar definitivament, mentre que en el cas de les empreses de més de 25 empleats aquest percentatge és només del 6,1%.

NOTA DE PREMSA

4. Problemes de liquiditat en l'empresa:

- Amb la caiguda dels ingressos i la necessitat de fer-se càrrec de les despeses fixes, les dificultats de tresoreria augmenten: **5 de cada 10 empreses tenen problemes de liquiditat o bé preveuen que en tindran en els propers sis mesos.**

- Per sectors, l'hoteleria és el més afectat per aquesta problemàtica seguit del comerç minorista i a més distància de la indústria.
- Per dimensió de l'empresa, les empreses més grans són les que presenten menys problemes de liquiditat: el 70% de les empreses de més de 25 treballadors afirmen que tenen unes bones condicions en termes de liquiditat. Aquesta proporció baixa fins al 44% en les empreses de menys de 10 empleats.

5. Augment de la morositat a conseqüència de la crisi de la covid-19:

- 3 de cada 10 empreses han registrat un increment del nombre d'impagats a conseqüència de la crisi de la covid-19: les més afectades han estat les del sector hotelier i les del sector industrial.

6. Dificultats per accedir al finançament extern:

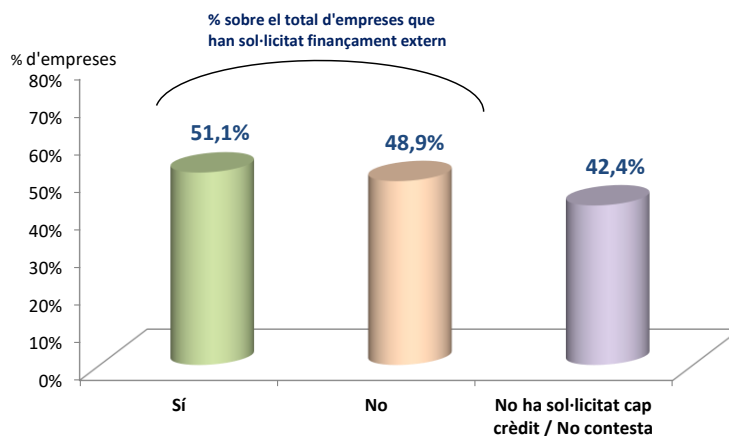
- L'accés de les empreses al finançament ha millorat en relació amb l'any 2015: fa sis anys les barreres per accedir al crèdit afectaven prop del 29% de les empreses, mentre que en l'actualitat aquest percentatge s'ha reduït 10 punts –**només el 18,9% d'empreses han manifestat que han tingut dificultats d'accés al finançament bancari durant el 2020.** Aquesta facilitat més gran podria estar vinculada, en gran mesura, a l'impacte positiu associat a les condicions favorables dels préstecs

NOTA DE PREMSA

atorgats en el marc del programa d'aval públics per a empreses i negocis afectats per la crisi de la covid-19.

- Les empreses de l'hoteleria són les que han tingut més problemes per accedir al crèdit: 4 de cada 10 empreses hoteleres així ho han indicat. El segon sector que ha presentat més dificultats és el comerç minorista (el 17,5% del total d'establiments del sector), seguit de la indústria (el 17,3%).
- Segons la grandària de l'empresa, les dificultats per trobar finançament són més apreciables en les empreses de dimensions més reduïdes, amb una estructura financera menys sòlida i una diversificació menor dels seus mercats i activitats. Així, prop del 20% de les PIMES (amb un nombre màxim de 25 treballadors), han tingut problemes per accedir a recursos financers externs; en canvi, en les empreses de més de 25 treballadors aquest percentatge es redueix fins al 9,1%.

7. Capacitat d'afrontar la devolució dels crèdits sense dificultats una vegada hagi finalitzat el període de carència:

- Del total d'empreses que han sol·licitat finançament extern, el 51,1%, considera que tindrà dificultats per tornar-lo una vegada hagi finalitzat el període de carència, en contrast amb el 48,9% que preveu que podrà satisfer la devolució sense dificultats.
- Per sectors, el percentatge d'empreses que han subscrit algun préstec i no podran fer-se càrrec de la devolució sense dificultats és molt elevat sobretot en el sector hotelier (88,9% de les empreses del sector), seguit del comerç al detall (48,9%) i de la indústria (el 44,2%). La proporció més baixa s'observa en la construcció, en què les empreses que declaren que tindran problemes per satisfer-ne la devolució se situa en el 17,6%.

NOTA DE PREMSA

VALORACIÓ I OPINIÓ DE LA CAMBRA

De cara als propers mesos el context econòmic continuarà sent complex i incert. Malgrat tot, l'esperada acceleració de la vacunació de la població a Andorra i als països veïns, hauria d'impulsar els fluxos turístics de proximitat durant la segona part de l'any 2021. Aquest fet ha de comportar un augment de la confiança i una millora de l'activitat que esperem que repercuteixi en tots els àmbits de l'economia.

No obstant això, el retorn a una situació de plena "normalitat" en el sector turístic no serà ràpid i haurà d'esperar fins almenys l'any 2022.

En aquest context, el procés de recuperació del conjunt de l'economia serà gradual i lent, i difícilment es podrà retornar als nivells d'activitat previs a la crisi abans de 2023. Així doncs, continuarà sent molt important seguir donant suport als sectors més afectats, als que es mantinguin amb uns nivells d'activitat excepcionalment baixos. Al mateix temps, caldrà accelerar la implantació de mesures de reactivació i de transformació del model econòmic i social, per aconseguir un creixement sòlid i sostenible a mitjà i llarg termini.

Des de la Cambra seguirem treballant per ajudar a impulsar el canvi de model turístic i comercial, per promoure la diversificació econòmica, la retenció, atracció i capacitat del talent i la transformació digital i la innovació del teixit empresarial.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

Tel. 00376-809292

www.ccis.ad